

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА»**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень.
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	Факультетська вибіркова навчальна дисципліна
Статус навчальної дисципліни	вибіркова навчальна дисципліна
Курс, семестр	Курс 2, Семестр 4.
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4.
Мова(и) викладання	Державна.
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій. Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин.
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Дивнич Ольга, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 76, навчальний корпус № 4, e-mail: olga.dyvnych@pdaa.edu.ua, тел.: (0532)56-98-24, https://www.pdaa.edu.ua/people/dyvnych-olga-dmytrivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо національної економіки та господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.
Компетентності	Загальні: ЗКФК01. Здатність виявляти та вирішувати прикладні задачі та проблеми у професійній діяльності, приймати обґрунтовані рішення. ЗКФК02. Здатність до самонавчання, самоорганізації та самовдосконалення. ЗКФК03. Здатність до адаптації та дій в умовах мінливого зовнішнього середовища. ЗКФК05. Здатність використовувати критичне мислення в професійній сфері. Фахові: ФК 1.1. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності. ФК 1.2. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.
Результати навчання	ПРФК05. Оцінювати та аналізувати фінансову, облікову, економічну, маркетингову інформацію, застосовувати фінансово-економічні методи та інструменти для розв'язання практичних завдань у професійній діяльності.

<p>Методи навчання</p>	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: – <i>словесні методи</i>: лекція, розповідь, пояснення; – <i>наочні методи</i>: ілюстрування, демонстрування, спостереження; – <i>практичні методи</i>: робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, есе, реферування).</p> <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: – <i>методи формування пізнавальних інтересів</i>: створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації, метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти; – <i>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності</i>: роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, заохочення і покарання, оперативний контроль, вказування на недоліки та зауваження.</p> <p>3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання: – <i>інтерактивні методи навчання</i>: дискусії, диспути, дебати; розроблення і презентація проєктів; – <i>методи інтерактивної візуалізації навчального матеріалу</i>: стрічка подій; – <i>комп'ютерні, мультимедійні методи</i>: використання мультимедійних презентацій.</p> <p>4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: – <i>методи усного контролю</i>: опитування; бесіда; доповідь; – <i>методи письмового контролю</i>: контрольна робота; самостійна робота; есе; творче завдання, тестування; – <i>методи самоконтролю</i>: самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.</p>
<p>Програма навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Економічне зростання та циклічний розвиток економіки. Тема 2. Регулювання національної економіки. Тема 3. Теорії підприємств і основи підприємництва. Тема 4. Ринок і продукція. Тема 5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Тема 6. Капітал підприємства. Тема 7. Інвестиції та інноваційна діяльність. Тема 8. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика. Тема 9. Витрати на виробництво та реалізацію продукції. Тема 10. Товарна та цінова політика підприємства. Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Тема 12. Ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність.</p>
<p>Стратегія оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання: усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв'язування тестів; виконання завдань самостійної роботи. Форма семестрового контролю знань</p>

	<p>здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом – залік.</p>
<p>Політика навчальної дисципліни</p>	<p>1. Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>2. Академічна мобільність. Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/ міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>3. Неформальна/інформальна освіта. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>4. Дедлайни та перескладання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчій на 25 % бал. Перескладання поточного та підсумкового</p>

	контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	Передумови відсутні.
Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)	Презентації.
Рекомендовані джерела інформації	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін.; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. Вид. 4-те, виправл. та доп. Л.: Апріорі, 2020. 648 с. 2. Андреева Л.О., Болтянська Л.О., Лисак О.І. Практикум з економіки підприємства. Мелітополь, ТДАТУ, 2018. 246 с. 3. Бандурка О. М., Ковальов Є. В, Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. За заг. ред. О. М. Бандурки. Харків : ХНУВС. 2017. 192 с. 4. Бурковський В. В. Національна економіка: навчальний посібник для студентів вузів : Наука і освіта, 2017. 310 с. 5. Гринів Л. С., Кічурчак М. В. Національна економіка України: навчальний посібник. Львів : Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2020. 470 с. 6. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2-е вид. 2019. 304 с. 7. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 472 с. 8. Заблоцький Б. Ф. Національна економіка: Підручник. Львів : Новий світ 2000, 2017. 582 с. 9. Кузьмин В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с. 10. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник. Львів : ЛТЕУ, 2020. 316 с. 11. Національна економіка: навчальний посібник (у рисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова, О. А. Горобченко, Т. Г. Олійник, І. Г. Крилова, І. О. Мельник, О. А. Купчишина. – Миколаїв : Іліон, 2020. – 196 с. 12. Носова О. В. Національна економіка: навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 512 с. 13. Петренко М. І., Драбовський А. Г., Петренко В. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. С. 432.

14. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ : НаУКМА, 2018. 304 с.

15. Чернявська О. В. Національна економіка: навчальний посібник. Київ : Алерта, 2018. 502 с.

16. Юрченко Н. Б., Кравчук Р. С., Запухляк І. Б., Василик І. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.

17. Яркіна Н. М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та допов. Київ : Ліра-К, 2020. 596 с.

Допоміжні

1. Aranchiy V., Zoria O., Yasnolob I., Zorya S., Gorb O., Mykolenko F., Dyvnych O., Chumak V., brazhnyk I. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural Areas. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330.

2. Актуальні напрями розвитку технічного та виробничого потенціалу національної економіки: монографія / за ред. В. О. Пінчук, Г. С. Прокудіна – Дніпро : Пороги, 2021. – 536 с.

3. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.

4. Базилінська О. Я. Макроекономіка: навч. посіб. Вид. 2-ге, випр. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 442 с.

5. Безпека та конкурентні стратегії України в глобальній економіці: монографія / за заг. ред. А. І. Мокія. Львів : ДУ «ІРД ім. М. І. Долишнього НАН України», 2019. 872 с.

6. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика: підручник. Чернівці : Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.

7. Дивнич А. В., Дивнич О. Д. Упущенная выгода субъектов хозяйствования вследствие невыполнения обязательств по ресурсному обеспечению в условиях кризиса. *Современные тенденции и перспективы развития национальных экономик в условиях вызовов мировой пандемии*: сборник трудов Международной научно-практической конференции (22 сент. 2020 г., Евразийский нац. ун-т им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан). Нур-Султан: Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, 2020. С. 27 – 30.

8. Дивнич О. Д. Особливості формування виробничої програми сільськогосподарського підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 50. С. 113 – 120.

9. Дивнич О. Д., Бондаренко М. Ф., Субота Н. В. Стратегічні напрями підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 2019. С. 119 – 126.

10. Дивнич О. Д., Фролова І. І., Кожара Є. О. Капітальні інвестиції у ресурсному забезпеченні сільськогосподарських підприємств України. *Сучасні тенденції соціально-гуманітарного розвитку суспільства*: Соціально-гуманітарний вісник, 25 листопада 2020 р. Вип. 36., 2020. С. 123 – 125.

11. Дивнич О. Д., Черкасов О. О. Стратегічні напрями відтворення основних засобів у сільському господарстві. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 12. С. 224 – 228.
12. Дивнич О.Д. Тенденції ресурсного забезпечення сільськогосподарських підприємств України. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 25. С. 279 – 285.
13. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.
14. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонок А. В., Абрамова А. С. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. 2019. 231 с.
URL: https://drive.google.com/open?id=1O9MqpU9zLP7t9z_Qq8lsRwTQ0hUyHsRx
15. Кулик Т. П. Організація, планування і управління виробництвом: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 232 с.
16. Куцик П. О., Ковтун О. І., Башнянин Г. І. Національна економіка: засади становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія: ч. 2. 2. Львів: Растр-7, 2017. 399 с.
17. Мазур Н. А., Семенець І. В., Лопашук І. А. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с.
URL: <https://drive.google.com/file/d/1OGJ7-уPW5TV2сAAZD k6pcpZaaOU9ytIT/ view>.
18. Національний економічний розвиток: концепція, механізм, ресурсне забезпечення: монографія / Л. В. Проданова, О. О. Зиза, О. О. Фоміна, В. В. Трохимчук, С. В. Волошина та ін.; за заг. ред. д.е.н., проф. О. Б. Чернеги. – Київ: ЦУЛ, 2018. – 330 с.
19. Проблеми правового, фінансового та економічного забезпечення розвитку національної економіки (галузевий та територіальний аспекти): монографія / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2021. – 468 с.
20. Проданова І. І, Данилейчук Р. Б. Національна економіка: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 198 с.
21. Проектний аналіз: навч. посіб. / Н. Й. Басюркіна та ін.; за ред. В. А. Карпова. Київ: Кондор, 2019. 324 с.
22. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Камінська Т. М. та ін. Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2019. 268 с.
23. Шибасєва Н. В., Бабан Т. О. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. – Харків: ДБТУ, 2022. – 272 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку

	<p>економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA.</p> <p>5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk.</p> <p>6. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua.</p> <p>7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>8. Веб-сайт наукової бібліотеки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: http://lib.pu.if.ua.</p> <p>9. Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbu.gov.ua.</p> <p>10. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. Разумкова. URL: http://razumkov.org.ua.</p> <p>11. Портал для підприємців. URL: https://sme.gov.ua.</p> <p>12. Мережа бізнес-інформації. URL: https://bin.ua.</p> <p>13. Інформаційний бізнес-портал «LIGA online», «Ліга. Бізнес». URL: https://biz.liga.net. http://lib.pdaa.edu.ua/mainlist?0=ip_login_no_cache%3D1fbd2afb8102898f7bf8a0d033589994 електронна бібліотека ПДАА.</p> <p>13. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text.</p> <p>14. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.</p>
Рік введення	2023